

Να αποσυρθεί το επαίσχυντο ιδιώνυμο έγκλημα για τα μέλη ΜΚΟ – Πραγματική νομιμοποίηση για τους πολίτες τρίτων χωρών που ζουν και εργάζονται στη χώρα

Η Εναλλακτική Παρέμβαση – Δικηγορική Ανατροπή καταγγέλλει τις επαίσχυντες διατάξεις που περιλαμβάνονται στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Μετανάστευσης που εισήχθη στη Βουλή και ήδη ψηφίστηκε, με τις οποίες νομοθετείται ιδιώνυμο έγκλημα με ποινές κακουργηματικού χαρακτήρα αποκλειστικά και μόνο αν ο φερόμενος ως δράστης έχει την ιδιότητα μέλους ΜΚΟ εγγεγραμμένης στο Μητρώο του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου: συγκεκριμένα για το αδίκημα της διευκόλυνσης παράνομης εισόδου η ποινή για το ιδιώνυμο αδίκημα είναι κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ, ενώ για το αδίκημα της διευκόλυνσης παράνομης διαμονής είναι κάθειρξη μέχρι δέκα (10) έτη και χρηματική ποινή τουλάχιστον είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ. Μάλιστα, οι διατάξεις προβλέπουν ακόμα και τη δυνατότητα διαγραφής από το Μητρώο ΜΚΟ του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου νομικού προσώπου με μόνη την άσκηση της ποινικής δίωξης εις βάρος μέλους του, χωρίς καν σχετική καταδικαστική απόφαση ή παραπομπή της υπόθεσης στο ακροατήριο. Όπως [παρατηρεί η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου](#), οι διατάξεις αυτές “εισάγουν υπέρμετρες κυρώσεις εις βάρος της συγκεκριμένης κατηγορίας κατά κατάφωρη παράβαση της αρχής της αναλογικότητας και μιας σειράς δικαιωμάτων και ελευθεριών κατοχυρωμένων στο ελληνικό Σύνταγμα και τις διεθνείς συνθήκες που βρίσκονται στον πυρήνα των αρχών του Κράτους Δικαίου (ισότητα ενώπιον του νόμου, προστασία της ζωής, τιμής και ελευθερίας κάθε ανθρώπου ευρισκόμενου στην ελληνική επικράτεια, δικαίωμα καθενός να συμμετέχει στην κοινωνική και πολιτική ζωή της Χώρας δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, τεκμηρίου της αθωότητας κ.ά.)”. Την απόσυρση της σκανδαλώδους αυτής διάταξης, που καθιστά ποινικά κολάσιμο το να είναι κάποιος/α εργαζόμενος/η σε οργάνωση εγγεγραμμένη στο Μητρώο ΜΚΟ του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, [ζητάνε με δήλωσή τους 73 οργανώσεις](#).

Όσον αφορά τις υπόλοιπες διατάξεις, το Υπουργείο Μετανάστευσης προσπαθεί να ισορροπήσει ανάμεσα στην γνωστή και δημόσια εκφρασμένη ρατσιστική πολιτική της κυβέρνησης που παρανομοποιεί κάθε πολίτη τρίτης χώρας που βρίσκεται στην Ελλάδα ως πρόσφυγας ή μετανάστρια χωρίς χαρτιά και την ανάγκη της ελληνικής καπιταλιστικής οικονομίας για εργατικά χέρια. Έτσι εξηγούνται οι διατάξεις εξορθολογισμού της έκδοσης αδειών διαμονής των ήδη νομιμοποιημένων μεταναστών-τριών που ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα (άρθρα 14, 12 και 50), που συνοδεύονται όμως από περιορισμούς και κόσκινα, με αποτέλεσμα ακόμα και αυτή η διακηρυγμένη στοχοθεσία του Υπουργείου να ακυρώνεται στην πράξη. Στην πραγματικότητα, οι διατάξεις θέτουν τους μετανάστες/τριες εργαζόμενους/ες στη διαρκή δαμόκλειο σπάθη του εργοδότη τους, καθώς η λήξη της εργασίας συνεπάγεται τη λήξη της νομιμότητας ακόμα και για ανθρώπους που διαβιούν επί μακρόν στην ελληνική επικράτεια. Αυτή η προσέγγιση, ισχύσασα προ εικοσαετίας και πλέον, είχε στεφθεί με πλήρη αποτυχία, με μετανάστες και μετανάστριες να χάνουν τον νόμιμο τίτλο διαμονής τους με μικρή περίοδο ανεργίας, κάτι που είχε “μπλοκάρει” το σύστημα, γι’ αυτό και σταδιακά αμβλύθηκε (από τις κυβερνήσεις της ΝΔ) για να φτάσουμε στην απλούστερη ήδη ισχύουσα προϋπόθεση της ισχύουσας ασφαλιστικής ικανότητας προκειμένου να ανανεώνεται η άδεια διαμονής εργαζόμενου. Η διαφορά είναι ότι η προσέγγιση αυτή 20-25 χρόνια μετά έρχεται να εφαρμοστεί σε ανθρώπους που είναι στη χώρα όχι 5 και 10 χρόνια που ήταν τότε που ίσχυσε, αλλά πλέον 25-30 χρόνια, δείχνοντας όχι μόνο τον ρατσισμό της κυβέρνησης που ανασύρει παλιούς τρόπους να εμποδίζει κάθε πολίτη τρίτης χώρας να θεμελιώνει δικαιώματα στον τόπο που ζει νόμιμα, αλλά και την κακή διαχείριση του μεταναστευτικού ακόμα και υπό τους όρους μιας δεξιάς κυβέρνησης. Ο τόσο εύκολος εξοβελισμός από τη νομιμότητα σημαίνει ατέρμονες

αντιδικίες με το δημόσιο στα διοικητικά δικαστήρια (που με προηγούμενη νόμιμη παραμονή δεκαετιών θα αναστέλλουν και θα ακυρώνουν εν συνεχεία κάθε απορριπτική απόφαση), περαιτέρω επιβάρυνση των διοικητικών υπηρεσιών του υπουργείου και αναστάτωση στην αγορά εργασίας με εργαζόμενους τη μια μέρα να είναι νόμιμοι και την επόμενη παράτυποι.

Πιο συγκεκριμένα επισημαίνουμε κατ' άρθρον:

Σύμφωνα με το **άρθρο 40** του νέου σχεδίου νόμου, η «Άδεια Διαμονής Δεύτερης Ευκαιρίας» καλύπτει περιπτώσεις ατόμων που έχασαν τη νομιμότητά τους για διοικητικούς ή τυπικούς λόγους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αντιμετώπισαν προβλήματα με την ανανέωση της άδειάς τους. Η διάταξη αυτή καταλαμβάνει τους μετανάστες που πληρούν τις εξής προϋποθέσεις: 1. Προηγούμενη νόμιμη διαμονή: Πρέπει να κατείχαν οριστικό τίτλο διαμονής ή δελτίο διαμονής για τουλάχιστον πέντε (5) έτη. Πρόκειται δηλ για επαναφορά στη νομιμότητα, όχι το πρώτον νομιμοποίηση, περίπτωση που προηγουμένως καλυπτόταν από τους εξαιρετικούς λόγους. 2. Απώλεια νομιμότητας: Ο τίτλος αυτός πρέπει να έχει λήξει ή η αίτηση ανανέωσής του να έχει απορριφθεί, ανακληθεί ή να μην ανανεώθηκε (πχ εκατοντάδες μετανάστες έπεσαν θύματα κυκλωμάτων που τους παρείχαν μη έγκυρα ηλεκτρονικά μισθωτήρια, με αποτέλεσμα οι αρμόδιες υπηρεσίες (ΔΑΜ) να απορρίπτουν τις αιτήσεις ανανέωσής τους, θεωρώντας ότι υπέβαλαν ψευδή στοιχεία. Συνεπώς, υπάρχουν πολλές απόρριψεις μιας αίτησης ανανέωσης επειδή δεν προσκομίστηκε «ορθό μισθωτήριο» π.χ. λόγω πλαστότητας από την πλευρά του εκμισθωτή ή τυπικών ελλείψεων). 3. Χρονικό όριο: Η απώλεια της άδειας ή η απόρριψη πρέπει να έχει λάβει χώρα κατά το τελευταίο έτος πριν από την έναρξη ισχύος του νέου νόμου. Αυτό είναι εξαιρετικά προβληματικό και τυχαίο κριτήριο, με δεδομένο ότι πολλές απόρριψεις πχ για μισθωτήριο έλαβαν χώρα το 2024 ή και πιο παλιά και εκκρεμούν στα δικαστήρια (ακόμα κ και κατ' έφεση στο ΣτΕ λόγω αντικρουόμενης νομολογίας στα πρωτοβάθμια ακυρωτικά) και οι άνθρωποι αυτοί έχουν ειδικές βεβαιώσεις νόμιμης διαμονής. 4. Συνέχεια διαμονής: Ο ενδιαφερόμενος πρέπει να εξακολουθεί να διαμένει στη χώρα και να μην έχει απουσιάσει για διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών συνολικά μέχρι την υποβολή της νέας αίτησης.

Συνεπώς η δεύτερη ευκαιρία στην πραγματικότητα είναι πολύ περιορισμένη και βασίζεται στο τυχαίο (άρα αυθαίρετα προσδιορισμένο ως προϋπόθεση) γεγονός ότι η απόρριψη ή μη ανανέωση μιας άδειας έλαβε χώρα το 2025. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να αποσυρθεί το χρονικό όριο που τίθεται. Παρομοίως, στο **άρθρο 35** θα πρέπει να προβλεφθεί η επαναφορά του θεσμού των αδειών διαμονής για εξαιρετικούς λόγους στο σύνολό τους. Και στο **άρθρο 38** θα πρέπει να αποσυρθεί η κατάργηση της δυνατότητας χορήγησης άδειας διαμονής σε πολίτες τρίτων χωρών οι οποίοι είχαν εισέλθει στην Ελλάδα ως ασυνόδευτοι ανήλικοι και έχουν εκπληρώσει επιτυχώς τουλάχιστον τρεις τάξεις δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του ελληνικού σχολείου πριν τη συμπλήρωση του 23ου έτους. Μια πρόβλεψη που διαφήμιζε η κυβέρνηση ως επιλύουσα το πρόβλημα παιδιών όπως ο Σαϊντού από τη Γουινέα που ξεσηκώθηκε τότε όλη η εκπαιδευτική κοινότητα για να μην απελαθεί και που τώρα η κυβέρνηση διαφημίζει ως πολιτική μηδενικής ανοχής απέναντι στα παιδιά που υποχρεούται να υποστηρίξει και να προετοιμάζει την ένταξή τους, τα οποία μόλις κλείσουν τα 18 θα πρέπει να συλλαμβάνονται για παράνομη παραμονή με τον νόμο Πλεύρη.

Περαιτέρω, στο **άρθρο 6 (μετάκληση)** παρά τη μείωση του χρονικού ορίου που ο πολίτης τρίτης χώρας υποχρεούται να εργαστεί στον εργοδότη με τον οποίο υπέγραψε την αρχική σύμβαση από το 1 έτος που ισχύει σήμερα στους 6 μήνες, η δυνατότητα αλλαγής εργοδότη πριν το πέρας του εξαμήνου είναι εξαιρετικά περιορισμένη και απαιτεί είτε τη συναίνεση του εργοδότη (μέσω υπεύθυνης δήλωσης), είτε την απόδειξη σοβαρής παραβίασης των όρων εργασίας. Ο κίνδυνος

εκμετάλλευσης είναι προφανής: Αν ο εργαζόμενος βιώνει κακές συνθήκες εργασίας που δεν φτάνουν στο επίπεδο της «σοβαρής παραβίασης» ή αν δυσκολεύεται να τις αποδείξει, ενδέχεται να παραμείνει στη θέση του υπό τον φόβο απώλειας της νόμιμης διαμονής του.

Επιπλέον οι στενές προθεσμίες για την εύρεση νέας εργασίας δημιουργούν ένα περιβάλλον πίεσης: Η ανεργία δεν οδηγεί σε ανάκληση της άδειας μόνο αν δεν υπερβαίνει τους 3 μήνες συνολικά. Ακόμη και αν βρεθεί νέος εργοδότης, η αρμόδια υπηρεσία έχει 45 ημέρες για να ελέγξει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις (τομέας, ειδικότητα), διάστημα κατά το οποίο ο εργαζόμενος βρίσκεται σε καθεστώς αβεβαιότητας. Η ανάγκη να βρεθεί εργοδότης εντός 90 ημερών μπορεί να ωθήσει τον μετανάστη στην αποδοχή εργασίας με δυσμενέστερους όρους ή σε εργοδότες που εκμεταλλεύονται την επείγουσα ανάγκη του για νόμιμη κάλυψη. Για να κερδίσει ένας εργαζόμενος την παράταση της άδειας διαμονής του λόγω ανεργίας, πρέπει να διαπιστωθεί από την υπηρεσία ότι απασχολήθηκε με «ιδιαίτερα καταχρηστικούς όρους εργασίας». Η απόδειξη αυτής της νομικής έννοιας μπορεί να είναι σύνθετη και χρονοβόρα για έναν αλλοδαπό χωρίς επαρκή νομική υποστήριξη. Ο εργαζόμενος έχει μόνο 3 έως 6 μήνες (ανάλογα με τα έτη διαμονής του) για να βρει νέο εργοδότη και να γνωστοποιήσει την αλλαγή. Αν η διαδικασία καταγγελίας καθυστερήσει, ο κίνδυνος να λήξει η προθεσμία και να ανακληθεί η άδεια διαμονής είναι υπαρκτός.

Οι απαράδεκτες ρυθμίσεις για τις ΜΚΟ (δυνατότητα διαγραφής τους με μόνη την άσκηση ποινικής δίωξης κατά μέλους τους) θα αποδυναμώσουν ουσιωδώς τις οργανώσεις που συνήθως βοηθούν τους μετανάστες να καταγγείλουν την εργοδοτική αυθαιρεσία. Ενώ ο νόμος θεσπίζει το πλαίσιο για την προστασία (ανωνυμία, Επιθεώρηση Εργασίας, ψηφιακά εργαλεία), η πρακτική εφαρμογή παραμένει δύσκολη λόγω της στενής σύνδεσης της άδειας διαμονής με την εργασία και των περιορισμένων χρονικών ορίων ανεργίας, που συχνά αποτρέπουν τους εργαζόμενους από το να έρθουν σε ρήξη με τον εργοδότη τους, με αποτέλεσμα οι προβλέψεις του νομοσχεδίου στο **άρθρο 8** για την αποτροπή της εκμετάλλευσης να καθίστανται ευχολόγιο. Σημειώνουμε ότι στο **άρθρο 18** ορίζεται για πρώτη φορά η δυνατότητα άμεσος εργοδότης του πολίτη τρίτης χώρας να είναι και η Επιχείρηση Προσωρινής Απασχόλησης (Ε.Π.Α.), με προϋπόθεση να έχει μετοχικό κεφάλαιο ύψους τουλάχιστον δύο εκατομμυρίων (2.000.000) ευρώ, διάταξη που ήδη καταγγέλλεται στη διαβούλευση ως “φωτογραφική”.

Τέλος, επισημαίνουμε ότι με το **άρθρο 57** για την απόλυση αλλοδαπών κρατούμενων που εκτίουν ποινές φυλάκισης υπό τον όρο της επιστροφής τους, είναι ενδεικτική του παραλογισμού της παρανομοποίησης του συνόλου του μεταναστευτικού πληθυσμού χωρίς χαρτιά, με αποτέλεσμα σε όλες τις περιπτώσεις σύλληψης να επιλαμβάνεται το τοπικό Αστυνομικό Τμήμα και να ασκείται ποινική δίωξη από τον Εισαγγελέα, αντί να οδηγείται η υπόθεση στον φυσικό δικαστή των υποθέσεων αυτών, που θα έπρεπε να είναι η/ο Πρόεδρος του Διοικητικού Πρωτοδικείου. Φαίνεται πως η κυβέρνηση επιμένει στο πρακτικά ανεφάρμοστο και ρατσιστικό δόγμα «επιστροφή ή φυλακή» και δεν παραδειγματίζεται από τις κινήσεις άλλων ευρωπαϊκών χωρών, όπως η Ισπανία, που σήμερα θεσπίζει τη νομιμοποίηση 500.000 μεταναστών χωρίς χαρτιά.

Ζητάμε να αποσυρθεί το επαίσχυντο ιδιώνυμο έγκλημα για τα μέλη και τους εργαζόμενους των ΜΚΟ και να ψηφιστούν διατάξεις πραγματικής νομιμοποίησης για τους πολίτες τρίτων χωρών που ζουν και εργάζονται στη χώρα χωρίς περιορισμούς και εμπόδια που ενισχύουν την εργασιακή εκμετάλλευση. Να καταργηθεί η ρατσιστική διάταξη του νόμου Πλεύρη για την ποινικοποίηση της διοικητικής παράβασης της παράνομης παραμονής.